

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน*

A study of Kabyanee writing achievement of prathomsuksa 5 students by using Brain-Based Learning (BBL) approach

รัตถภรณ์ คำกมล (Ratthaporn Kamgamon)**

บุษบา บัวสมบุญ (Busaba Buasomboon)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2558 จำนวน 33 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้เวลาในการทดลอง 15 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแนวสมองเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าสถิติที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test dependent)

ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็น

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

This article is a part of master of Education Program in Teaching Thai Language Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education, Silpakorn University.

** นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ 089-7052409 โดยมี ผศ.ดร.บุษบา บัวสมบุญ เป็นที่ปรึกษาหลัก รศ.นันทา ขุนภักดี และ ผศ.ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง เป็นที่ปรึกษาร่วม

M.Ed in Master of Education Program in Teaching Thai Language Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education, Silpakorn University. Tel. 089-7052409 Thesis Advisor : Asst.prof. Busaba Buasomboon, Ph.D.

Co-Advisors : Assoc.prof. Nandha Khunpakdee, and Asst.prof. Poranat Kitroongrueng, Ph.D.

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assistant Professor, Ph.D. in Teaching Thai Language Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education, Silpakorn University

ของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด

Abstract

The purposes of this research were : to study of Kabyanee writing achievement of Prathomsuksa 5 students before and after using Brain-Based Learning (BBL) approach and to study the students' attitudes toward Brain-Based Learning. The samples are 33 Prathomsuksa 5 students of the Demonstration School of Silpakorn University (Early Childhood & Elementaty), as the result of the simple random sampling. The research demonstrated for 15 periods 50 minutes per 1 period. The instruments used for gathering data were comprised of : 1) the lesson plans of Kabyanee writing by using Brain-Based Learning approach 2) an Kabyanee writing achievement test, used as a pretest and posttest and 3) a questionnaire on the students' opinions of Brain-Based Learning. The collected data were analyzed by mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) and t-test dependent.

The result revealed that the students' Kabyanee writing achievement after using brain-based learning approach was higher than before using the brain-based learning approach at the level of .01 and the students had the opinions toward brain-based learning approach mean at the high level and the highest is about teacher.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 45 - 52) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ทางภาษาด้านการแต่งคำประพันธ์ไว้ใน สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 ซึ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะตรงกับตัวชี้วัดที่ ท 4.1 ป.5/6 แต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี เช่นเดียวกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า “ปัญญาดี ภูมิวิวัฒนาการไทย ก้าวไกลสู่สากล” จึงได้กำหนดตัวชี้วัดในเรื่องการสอนแต่งคำประพันธ์สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาไว้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มหัทศจรยแห่งบทกวี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนซาบซึ้ง ความงามของบทประพันธ์ผ่านการอ่านทำนองเสนาะจากงานวรรณคดีหรือวรรณกรรมอันทรงคุณค่า และสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของตนเองขึ้นอย่างสร้างสรรค์ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัยและประถมศึกษา, 2553 : ก - ข, 133 - 138)

การสอนผู้เรียนให้แต่งคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองนั้น ครูผู้สอนมักประสบปัญหาในลักษณะต่างๆ ตามที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2523 : 137) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองเป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น ดังนั้นการสอนเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองจึงเป็นเรื่องยากสำหรับครู ส่วนในด้านผู้เรียนเองก็รู้สึกว่าจะไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งสอดคล้องกับสุปราณี

นาคราช (2547 : 6) ที่กล่าวว่า สาเหตุที่การสอนเขียนร้อยกรองไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากครูไม่เห็นความสำคัญ ขาดแนวทางในการสอนเขียนร้อยกรอง รวมทั้งไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของร้อยกรอง ทำให้ครูผู้สอนบางคนที่ไม่สนใจหรือไม่ถนัดในด้านนี้ มักจะสอนตามความจำเป็นเท่านั้น หรือสอนโดยไม่เน้นทักษะการเขียนร้อยกรองมากเท่ากับทักษะการเขียนอื่น ๆ

ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยในหน่วยที่ 4 มหัตศจรยแห่งบทกวีนั้น ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ปีการศึกษา 2557 มีผลสัมฤทธิ์ในเรื่องของการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีค่อนข้างต่ำ พิจารณาได้จากผลการทดสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่คะแนนเฉลี่ยในส่วนของ การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนทั้งชั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 65 ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 รวมทั้งผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนได้สัมภาษณ์ผู้เรียนหลังจากจบการเรียนรู้ในหน่วยดังกล่าวแล้ว พบว่าผู้เรียนส่วนหนึ่งยังไม่สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ หรืออาจแต่งได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์แต่เนื้อหายังไม่สมบูรณ์ ไม่ครบถ้วนและไม่น่าสนใจ ผู้เรียนส่วนใหญ่กล่าวว่าตนเองยังเลือกใช้คำ หรือจัดลำดับความคิดได้ไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยให้ความสนใจหรือมีเจตคติที่ดีต่อการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะพวกตนรู้สึกว่ามันทำได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การประกวดแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่แต่งได้ไม่ถูกต้องและไม่ได้เนื้อหาตรงตามประเด็นที่กำหนด เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยท่านอื่นในโรงเรียน (อาจารย์ สุวิมล สพฤกษ์ศรี และอาจารย์สุจินันท์ แสนศิริมงคล, 2557) เกี่ยวกับปัญหาในการสอนแต่งคำประพันธ์ ซึ่งก็พบปัญหาทำนองเดียวกัน และมีประเด็นเพิ่มเติมในเรื่องของผู้สอนมีความรู้ความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ที่ค่อนข้างน้อย จึงนับว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้สอนซึ่งส่งผลให้การสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรตามที่กล่าวแล้วข้างต้น สอดคล้องกับศิริพร อางปึกษา (2558 : 1261) ที่กล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนมีหลายประการ เช่น ผู้สอนขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ในการสอนและขาดความรู้ด้านภาษา เป็นต้น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็ว โดยสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาคือมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการแต่งคำประพันธ์ได้อย่างถ่องแท้ ทั้งยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและไม่สามารถทำให้ผู้เรียนซาบซึ้งหรือเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนได้ ดังที่รัชณี ศรีไพรวรรณ (2537 : 412 - 413) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความซาบซึ้งในบทร้อยกรองต้องคำนึงถึงความสนใจและประสบการณ์ของผู้เรียนกิจกรรมนั้นต้องสนุกสนาน และมีความเหมาะสมกับวัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและซาบซึ้งในบทร้อยกรอง

การจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ต้องคำนึงถึงกระบวนการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตามระดับพัฒนาการในทุก ๆ ด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในศตวรรษที่ 21 ถือว่าทักษะที่มีความสำคัญที่สุดนั่นคือทักษะการคิดและทักษะการใช้ชีวิต เนื่องจากทักษะดังกล่าว

เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำเนินชีวิตซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และมีวิธีการแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างสร้างสรรค์มีการวิจัยและค้นพบความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองและการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2556 : 1) และการค้นพบเหล่านี้ก็ช่วยสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับอวัยวะที่ซับซ้อนและสำคัญที่สุดของมนุษย์ ทำให้สามารถมองเห็นภาพการทำงานของสมองได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการเรียนรู้อย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเก็บข้อมูลหรือที่เรียกว่า “ความจำ” ของสมอง เป็นการอธิบายข้อคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างหลากหลายและกระจ่างชัด (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2549 : 4 - 26) ทั้งจากข้อมูลและการค้นพบต่าง ๆ ทางการแพทย์เหล่านี้ได้นำมาสู่แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองได้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน (Brain – Based Learning : BBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยความรู้ความเข้าใจการทำงานของสมอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลกับปัจจัยต่าง ๆ อันส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของสมอง เน้นด้านการสร้างพื้นฐานความรู้ก่อนเริ่มเรียน มีการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมมือกันเรียนรู้ มีการลงมือกระทำซ้ำ เน้นย้ำ และทบทวนในเรื่องเดิมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการปฏิบัติและความเข้าใจในเรื่องที่เรียน เกิดเป็นความทรงจำระยะยาว เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคล พร้อมกับเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงที่ปรึกษาและผู้ออกแบบแนวทางเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังให้ความสำคัญกับอารมณ์อันเป็นส่วนประกอบและมีบทบาทสูงต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ (สถาบันวิทยาการการเรียนรู้, 2550 : 2) และยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการแต่งคำประพันธ์อันเป็นงานศิลปะที่ต้องใช้อารมณ์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแสดงออก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานที่กล่าวมาแล้วนี้ย่อมเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการสอนแต่งคำประพันธ์อย่างแท้จริง

Eric Jensen (2000 : 310) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนก่อนเรียนรู้ (Before Class) ประกอบด้วย เตรียมความพร้อมและสร้างสภาพแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์ ขั้นเรียนรู้ (During Class) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนซับซ้อน ได้แก่ กระตุ้นผ่านการสังเกต (Engagement) กำหนดขอบเขตและความสำคัญ (Framing) พัฒนาสร้างสรรค์ความรู้ (Acquisition) นำสู่การคิดละเอียดลออ (Elaboration) และก่อเกิดความเข้าใจอย่างถาวร (Memory Strengthening) และขั้นหลังเรียนรู้ (After Class) ประกอบด้วย พักสมองและผ่อนคลาย (Settling Time and Rest) กับทบทวน แก้ไขและปรับปรุง (Review and Revision)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานเน้นด้านการสร้างพื้นฐานความรู้ก่อนเริ่มเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเข้มข้น มีการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมมือกันเรียนรู้ มีการลงมือกระทำซ้ำ เน้นย้ำ และทบทวนในเรื่องเดิมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติและความเข้าใจในเรื่องที่เรียน เกิดเป็นความทรงจำระยะยาว ทั้งยังเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลพร้อมกับเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของตนต่อไป ซึ่งการจัดการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวช่วยส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในสิ่งที่เรียนเพิ่มสูงขึ้น ดังที่มธุรส ต่าซ่าง (2554 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสอนอ่านจับใจความตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถทางการเขียนสรุปความ

ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความตามแนวการสอนแบบการเรียนรู้โดยสมองเป็นฐาน มีความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับเลขา มากสังข์ (2556 : 70) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” ที่พบว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยของผู้เรียนอยู่ในระดับดีทั้งหมด

การจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานจึงเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสอนแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากการแต่งคำประพันธ์ทุกประเภท จะต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ทั้งในด้านการใช้ถ้อยคำถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับคำประพันธ์ประเภทที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนรู้จัก โดยให้ผู้เรียนฟังและอ่านคำประพันธ์ประเภทนั้น ๆ ก่อนเริ่มเข้าสู่กระบวนการแต่งบทประพันธ์ที่มีความซับซ้อน อาศัยกระบวนการกลุ่มในช่วงเริ่มต้นการเขียน แล้วจึงค่อยๆ เริ่มเขียนตามลำพังและพัฒนางานเขียนของตนอย่างต่อเนื่อง ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 226 – 227) ที่ได้เสนอขั้นตอนการสอนเขียนบทร้อยกรองไว้ โดยเริ่มจากเรียบเรียงความคิดตน ผูกฝนให้รู้สัมผัส รู้จักจดจำคำคล้องจองเห็นรูปของฉันทลักษณ์ เข้าใจหลักการเขียนปรับเปลี่ยนร่วมเขียนบ้างลงมือสร้างผลงานตน และสุดท้ายประเมินผลและชื่นชมโดยทุกขั้นตอนมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกับลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วทั้งสิ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ทั้งยังมีความสุขในการเรียน อันจะนำมาสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของวรรณศิลป์ที่ปรากฏในงานวรรณคดีกวีนิพนธ์ ทั้งในฐานะที่เป็นผู้อ่านและในฐานะผู้ประพันธ์ รวมทั้งตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาติไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีแบบแผนการวิจัยเป็นแบบการทดลองขั้นต้น หนึ่งกลุ่มทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-Experimental Designs : One Group Pretest - Posttest Design) (John W. Creswell. 2013 : 220) มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี และความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

ศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วยห้องมหานที จำนวน 32 คนและห้องปถวิธร จำนวน 33 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 65 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2558 ห้องปถวิธร จำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน และ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน และความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการวิจัย เป็นการศึกษานำร่อง ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 15 คาบ แบ่งเนื้อหาออกเป็น คำพ้องความ(คำไวพจน์) คำสัมผัส ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี กลวิธีการแต่งกาพย์ยานีและการแต่งกาพย์ยานี และมีขั้นตอนในการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นก่อนเรียนรู้ จะใช้เวลาประมาณร้อยละ 10 ของเวลาทั้งหมด ประกอบด้วยเตรียมความพร้อมกับการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์ ขั้นเรียนรู้ ใช้เวลาประมาณร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด ประกอบด้วย กระตุ้นผ่านการสังเกต กำหนดขอบเขตและความสำคัญ พัฒนาสร้างสรรค์ความรู้ (ใช้เวลาประมาณครึ่งหนึ่งของเวลาทั้งหมดในขั้นนี้) นำสู่การคิดละเอียดลออและก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถาวร และสุดท้ายขั้นหลังเรียนรู้ จะใช้เวลาประมาณร้อยละ 10 ของเวลาทั้งหมด ประกอบด้วยกำหนดเวลาเพื่อพักสมอง กับทบทวนและแก้ไข ซึ่งได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า IOC และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.69 – 1.00 ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ แล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียนห้องมหานที จำนวน 32 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาปรับปรุงเกี่ยวกับรายละเอียดกิจกรรมนำสู่การคิดละเอียดลออจากเดิมที่เป็นการทำแบบฝึกหัด เป็นการนำเสนอผลงานการศึกษาของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน จำนวน 22 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคำพ้องความ (คำไวพจน์) คำสัมผัส ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานีและกลวิธีการแต่งกาพย์ยานีเนื้อหาละ 5 ข้อ แบ่งระดับคำถามตามแนวคิดของ Anderson & Krathwohl และข้อสอบแบบอัตนัยเกี่ยวกับการแต่งกาพย์ยานี จำนวน 2 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า IOC และทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.69 – 1.00 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ และข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ ไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 62 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาดังกล่าวแล้วทดลองทำ เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก และ

คัดเลือกข้อสอบแบบปรนัยจำนวน 20 ข้อ และข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ ซึ่งค่าความยากง่ายของข้อสอบแบบปรนัยอยู่ระหว่าง 0.37 – 0.72 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.93 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอัตนัย เท่ากับ 0.78 เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน ซึ่งได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและหาค่า IOC มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 แสดงว่าแบบข้อคำถามของแบบสอบถามความคิดเห็นนั้นใช้ได้ และได้ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากเดิมที่เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) เป็น 3 ระดับตามวิธีของออสกู๊ด (Osgood) แทน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์ระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 2 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 1 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ทั้งนี้การให้ความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่วัดได้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อดังต่อไปนี้ (สิน พันธุ์พินิจ, 2553 : 161)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.00	หมายถึง	ผู้เรียนเห็นด้วยในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง	ผู้เรียนเห็นด้วยในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง	ผู้เรียนเห็นด้วยในระดับน้อยหลัง

จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

3. ขั้นตอนการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (pretest) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน และทดสอบหลังเรียน (posttest) ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นชุดเดิม พร้อมกับให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน เพื่อนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และผลการทำแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test แบบ dependent และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ (ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐานก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	33	50	20.88	6.04	16.436
หลังเรียน	33	50	37.45	7.99	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.99 สูงกว่าก่อนเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน โดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด (ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าระดับเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	ค่าระดับ	ลำดับที่
1. ด้านเนื้อหา				
1.1 เนื้อหา มีรายละเอียดครบถ้วน ชัดเจน ถูกต้องและสมบูรณ์	2.85	0.36	เห็นด้วยมาก	5
1.2 เนื้อหา มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันทั้งหมด	2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	3
1.3 การจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา มีความเหมาะสมโดยเรียงจากง่ายไปหายาก	2.97	0.17	เห็นด้วยมาก	1
1.4 เนื้อหา มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตามและค้นคว้าเพิ่มเติม	2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	3
1.5 เนื้อหา สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและ	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	2

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	ค่าระดับ	ลำดับที่
ความสำคัญของการแต่งคำประพันธ์				
เฉลี่ยด้านเนื้อหา	2.92	0.27	เห็นด้วยมาก	
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้				
2.1 การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย	2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	4
2.2 การเรียนรู้เน้นกระบวนการกลุ่ม	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	2
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาโดยมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน	2.97	0.17	เห็นด้วยมาก	1
2.4 การเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริง	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	2
2.5 การประเมินผลการเรียนรู้มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน	2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	4
เฉลี่ยด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	2.93	0.25	เห็นด้วยมาก	
3. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
3.1 บรรยากาศในการเรียนสนุกสนานและผ่อนคลายสลับกัน	2.82	0.39	เห็นด้วยมาก	5
3.2 การใช้คำถามเพื่อท้าทายหรือกระตุ้นการเรียนรู้มีอยู่อย่างต่อเนื่อง	2.88	0.33	เห็นด้วยมาก	4
3.3 การผ่อนคลายและการบริหารสมองมีหลากหลายวิธี	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	1
3.4 การจัดที่นั่งเป็นแบบยืดหยุ่น รวมทั้งระบบเสียง แสงสว่างและอุณหภูมิมีความเหมาะสม	2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	3
3.5 บรรยากาศในชั้นเรียนให้ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่น	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	1
เฉลี่ยด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	

ตารางที่ 2 ค่าระดับเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	ค่าระดับ	ลำดับที่
4. ด้านผู้สอน				
4.1 ผู้สอนใช้น้ำเสียงเหมาะสม	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	1

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	(S.D.)	ค่าระดับ	ลำดับที่
4.2 ผู้สอนให้ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	1
4.3 ผู้สอนมีอารมณ์ขันและสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	1
4.4 ผู้สอนมีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการสอน	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	1
4.5 ผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทุกด้านอย่างเต็มกำลังความสามารถ	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	1
เฉลี่ยด้านผู้สอน	3.00	0.00	เห็นด้วยมาก	
2. ด้านประโยชน์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้				
5.1 ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านการแต่งกายพยานีที่ถูกต้องสมบูรณ์	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	1
5.2 ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการแต่งกายพยานีและคำประพันธ์ประเภทอื่นมากขึ้น	2.85	0.36	เห็นด้วยมาก	5
5.3 ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง	2.88	0.33	เห็นด้วยมาก	3
5.4 ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.94	0.24	เห็นด้วยมาก	1
5.5 ผู้เรียนได้นำความรู้เรื่องการแต่งกายพยานีไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน	2.88	0.33	เห็นด้วยมาก	3
เฉลี่ยด้านประโยชน์และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	
เฉลี่ยทุกด้าน	2.93	0.22	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน ในภาพรวมทั้งหมดทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.93$, S.D. = 0.22) สรุปได้ว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นที่ดีมากต่อการจัดเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เรียนในแต่ละด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยด้านของผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.00) ส่วนด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากันและต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 0.30)

การอภิปรายและสรุปผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Eric Jensen มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบขั้นตอนและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับแนวคิดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก โดยมีหลักการและแนวคิดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นก่อนเรียนรู้ เป็นขั้นที่จะใช้เวลาประมาณร้อยละ 10 ของเวลาทั้งหมด เป็นช่วงเวลาสำหรับเตรียมความพร้อมให้กับสมอง เพื่อนำสิ่งใหม่เชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่เดิมในสมอง ซึ่งในขั้นนี้ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมย่อยออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) เตรียมความพร้อม โดยให้ผู้เรียนฟังเพลงไทยบรรเลงที่มีจังหวะ 3 ชั้น ตัวอย่างเช่น เพลงขิมภูลาวจังหวะ 3 ชั้น เป็นต้น เพื่อปรับคลื่นสมองของผู้เรียนให้ลดความถี่ลดลง แล้วจึงค่อยกระตุ้นเตรียมความพร้อมและแทรกภาพรวมของเนื้อหาใหม่ในการเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนลืมนตาแล้วร้องเพลงที่ผู้สอนปรับแต่งเนื้อร้องเป็นด้วยบทกาพย์ยานี ประกอบเพลงไทยบรรเลงที่มีจังหวะเร็วขึ้น เช่น เพลงโสมส่องแสง ชั้นเดียวท่อนที่ 1 เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำดนตรีมาใช้อย่างหลากหลายตลอดระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ ตามที่ Eric Jensen (2000 : 248 - 253) ได้เสนอแนะไว้ พร้อมกับให้ผู้เรียนปรบมือสลับข้างในระหว่างร้องเพลงด้วยเพื่อกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีก

หลังจากนั้นร่วมกันสรุปเนื้อหาจากเพลงโดยใช้แผนภาพความคิด ซึ่งจะช่วยให้เรียบเรียงความคิดทำให้เห็นความสัมพันธ์ในมิติที่ชัดเจนขึ้น (พรพิไล เลิศวิชาและอัครภูมิ จารุภากร, 2550 : 165 -167) และ 2) สร้างสภาพแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์ ขั้นนี้จะเป็นการเตรียมความพร้อมในเชิงกายภาพ กล่าวคือเป็นการจัดแบ่งกลุ่มตามลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น จัดที่นั่งและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด รวมทั้งเป็นช่วงเวลาที่ผู้สอนจะทำข้อตกลงร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย เป็นการสนทนาพูดคุยเพื่อปรับสภาพอารมณ์ของผู้เรียนให้อยู่ในสถานะที่ผ่อนคลายและพร้อมเรียนรู้ เพราะสมองเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และอารมณ์ก็เป็นส่วนประกอบสำคัญและมีบทบาทสูงต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ (สถาบันวิทยการการเรียนรู้, 2550 : 2)

ขั้นเรียนรู้ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่สุดและใช้เวลายาวนานที่สุด เพราะจะใช้เวลาประมาณร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด และในขั้นนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 5 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย 1) กระตุ้นผ่านการสังเกต ในกิจกรรมนี้ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีที่กำหนดให้พร้อมกันทั้งชั้น เช่น ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำพ้องความ (คำไวพจน์) ผู้วิจัยจะใช้บทเห่เรือที่แต่งด้วยกาพย์ยานีที่มีการใช้คำความหมายเหมือนกันแต่ใช้คำต่างกันมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงจำนวน 2 สำนวน เพราะการอ่านดัง ๆ เป็นการแสดงออกหรือบูรณาการความรู้ทุกด้านเกี่ยวกับภาษาที่มีอยู่ในสมองออกมา และให้ผู้เรียนร่วมกันสังเกตคำประพันธ์ดังกล่าวว่าคำประพันธ์ทั้งสองสำนวนมีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็น

การกระตุ้นทำทลายความคิดของผู้เรียน และหากเริ่มต้นด้วยการสรรหาบทกลอนที่ประทับใจมาให้ผู้เรียนอ่านก็จะเป็นการปลูกฝังนิสัยเชิงกวีเบื้องต้นให้กับผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง (ศิวกันท์ ปทุมสูติ, 2539 : 15 – 16)

หลังจากนั้นก็สู่กิจกรรมต่อไป ได้แก่ 2) กำหนดขอบเขตและความสำคัญ เป็นช่วงเวลาของการกระตุ้นทำทลายผู้เรียนด้วยการใช้คำถาม ตัวอย่างจากแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำพ้องความ (คำไวพจน์) เช่น ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับคำพ้องความหรือคำไวพจน์ว่าอย่างไร ผู้เรียนรู้จักคำไวพจน์ใดนอกเหนือจากคำที่ปรากฏในเพลงอีกบ้าง และผู้เรียนจะนำความรู้เรื่องคำไวพจน์ไปใช้ในการแต่งคำประพันธ์ได้อย่างไร เป็นต้น แล้วจึงกรมอบหมายภารกิจให้กับผู้เรียนเพื่อร่วมมือกันเรียนรู้ โดยผู้สอนอธิบายกรอบของภารกิจให้ผู้เรียนฟังในภาพรวม เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป พร้อมกับให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติม และลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่อไป นั่นคือ 3) พัฒนาสร้างสรรค์ความรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาประมาณครึ่งหนึ่งของชั้นเรียนรู้ เพราะเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องร่วมมือกันวางแผนในการศึกษาความรู้ตามประเด็นที่กำหนดและร่วมกันนำความรู้ไปสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มตนเองให้เสร็จสมบูรณ์

ผู้เรียนจะได้มีโอกาสร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติภารกิจที่กำหนดร่วมกับผู้สอน เช่น เรื่องคำไวพจน์ ผู้เรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายความหมายของคำไวพจน์ และศึกษาใบความรู้เพื่อนำเสนอตัวอย่างคำไวพจน์ของคำที่กลุ่มตนเองรับผิดชอบให้เพื่อนกลุ่มอื่นทราบพร้อมกับแต่งประโยคตัวอย่างการใช้คำไวพจน์ดังกล่าวและนำมาติดแสดงบนป้ายนิเทศที่ผู้สอนจัดไว้ให้ ซึ่งระหว่างการทำงานผู้เรียนจะได้แสดงความคิดเห็นของตนเองแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่มโดยผู้สอนจะคอยเป็นที่ปรึกษาหรือคอยอำนวยความสะดวกเพียงเท่านั้น การจัดกิจกรรมลักษณะดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ระดับสูงเพราะผู้เรียนได้ร่วมกันกำหนดวิธีเรียนรู้ด้วยตนเองและทำให้เขามีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนการให้เชื่อใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Eric Jensen, 2000 : 320 – 324)

หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมพัฒนาสร้างสรรค์ความรู้แล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นอีกช่วงเวลาที่สำคัญที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนาตนเองต่อไป นั่นคือกิจกรรม 4) นำสู่การคิดละเอียดลออ เป็นการให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานที่กลุ่มของตนเองได้ร่วมมือกันปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น เรื่องคำไวพจน์ ผู้เรียนจะต้องนำเสนอคำที่กลุ่มของตนเองศึกษา จำนวน 5 คำ พร้อมยกตัวอย่างประโยคประกอบ และบอกวิธีการนำคำไวพจน์ไปใช้ในการแต่งคำประพันธ์อย่างน้อย 1 ข้อโดยไม่ซ้ำกับกลุ่มอื่น ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนกลุ่มอื่นจะให้ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น เพราะการเรียนรู้จากการผิดพลาดเป็นส่วนที่จำเป็นและเป็นธรรมชาติของการเรียนรู้ และการใช้ความคิดรวบยอด ทักษะและความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต การผสมผสานสิ่งที่รู้เข้ากับเรื่องที่ได้เรียนรู้อื่น ๆ นำไปสู่การมีความคิดระดับที่สูงขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์ (พรพิไล เลิศวิชา และอัศรภูมิ จารุภากร, 2550 : 119 , 124 - 125) แล้วจึงฝึกฝนและพัฒนาตนเองต่อไปในกิจกรรม 5) ก่อเกิดความเข้าใจอย่างถาวร ซึ่งเป็นการนำความรู้ที่ได้ศึกษาในแต่ละครั้งมาประยุกต์ใช้และทบทวนผ่านการทำแบบฝึกหัด การทดสอบหรือการเล่นเกมส์ เป็นต้น

ขั้นหลังเรียนรู้ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายมาแล้วใช้เวลาประมาณร้อยละ 10 ของเวลาทั้งหมด เป็นช่วงเวลาแห่งความผ่อนคลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นกิจกรรมย่อยอีก 2 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กำหนดเวลาเพื่อพักผ่อน ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฟัง

นิทานกาพย์ยานี เรื่อง เศรษฐีเฒ่าเจ้าปัญญา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฟังและทำความเข้าใจกับคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถถูกเดินชมผลงานของเพื่อน ๆ กลุ่มอื่นเพื่อเปลี่ยนอิริยาบถ หรือบริหารสมองด้วยท่าบริหารสมอง (Brain Gym) ต่าง ๆ เป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนจะได้ลดความตึงเครียดหรือเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการประมวลผลของสมอง และ 2) ทบทวนและแก้ไข เป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนและผู้สอนจะทบทวนความรู้ และประมวลผลสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้งด้วยการสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อย้ำเตือนความรู้ความเข้าใจร่วมกันอีกครั้ง

เห็นได้ชัดว่าจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ผู้เรียนมีคะแนนด้านทักษะที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบอัตโนมัติ สูงกว่าคะแนนด้านความรู้ ที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบปรนัย เนื่องจากความสามารถในการประพันธ์ เป็นสิ่งที่คนเราอาจฝึกฝนและสร้างสมให้มีขึ้นในตัวเองได้ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2518 : บทนำ) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานก็มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติการทดลองและการลงมือทำซ้ำ ๆ ทำให้สมองรู้จักและคุ้นเคยกับความคิดรวบยอด ทักษะและความรู้ใหม่ที่รับเข้ามา และเมื่อยิ่งทำซ้ำก็จะยิ่งเกิดความเคยชิน สามารถนำทักษะและความรู้ที่มีไปผสมเข้ากับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ นำไปสู่การคิดระดับที่สูงขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์(พรพิไล เลิศวิชาและอัครภูมิ จารุภากร, 2550 : 124 - 125)

นอกจากการออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองแล้ว ผู้วิจัยยังให้ความสำคัญกับการใช้สื่อที่หลากหลายและน่าสนใจ ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ให้สร้างสรรค์ โดยเฉพาะด้านอารมณ์และบรรยากาศในการเรียนรู้ เพราะสมองเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ก็เป็นส่วนประกอบสำคัญและมีบทบาทสูงต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ (สถาบันวิทยาการการเรียนรู้, 2550 : 2) ตลอดจนการแต่งคำประพันธ์

ความสำคัญเรื่องความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge : PCK) เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่แวดวงการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญ ซึ่ง Shulman (1986 อ้างถึงใน อนุสร หงษ์ขุนทด, เข้าถึงเมื่อ 8 พฤษภาคม 2559) ได้อธิบายถึงความสำคัญของความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนว่าเป็นความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสอนของผู้สอนโดยตรง ประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาสาระของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่นำเสนอให้ได้มากที่สุด และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหรือความรู้เดิมของผู้เรียนที่มีต่อหัวข้อหรือบทเรียนที่จะใช้สอน อันนำมาซึ่งการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดในการถ่ายทอดเนื้อหาไปยังผู้เรียน

สอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยเองมีพื้นฐานด้านการแต่งคำประพันธ์อยู่บ้างพอสมควร ทั้งยังมีความสนใจใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองด้านการแต่งคำประพันธ์อยู่เสมอ จึงสามารถนำความรู้พื้นฐานที่มีอยู่ไปใช้อธิบายหรือให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนอย่างชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจากสิ่งที่ผู้วิจัยได้อภิปรายมาทั้งหมด น่าจะเป็นเหตุผลสนับสนุนสำคัญอีกประการหนึ่งที่ว่านอกจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้การสอนแต่งคำประพันธ์ประสบความสำเร็จแล้ว ผู้สอนเองก็มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การสอนแต่งคำประพันธ์เกิดประสิทธิภาพอันนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ของผู้เรียนที่เพิ่มสูงขึ้นนั่นเอง

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐานอยู่ในระดับมาก และด้านผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน นับว่าเป็นการศึกษาด้านของเจตคติที่ผู้เรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าว ซึ่งระดับความคิดเห็นของผู้เรียนเฉลี่ยทุกด้านเห็นด้วยอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าความคิดเห็นเฉลี่ยได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านผู้สอน ลำดับที่ 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านเนื้อหา และลำดับที่ 4 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเหตุผลที่ด้านผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุดอาจเป็นเพราะผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้

ตามที่ยูวี ฟิลพันธ์ (2559 : 315) ได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและพบว่า ผลการปฏิบัติงานของผู้สอน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงสะท้อนให้เห็นได้ชัดว่าผู้สอนมีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งยังต้องปรับสภาพอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสภาพที่พร้อมเสมอ มีความผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ยืดหยุ่นและร่าเริง ผ่างด้วยความตลกขบขัน อันจะส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีและผ่อนคลายให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากอารมณ์ มีผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ การคิดและการจำของสมอง ความกลัว ความไม่แน่ใจ ความสงสัยตนเองและอื่น ๆ กีดกันไม่ให้สมองเรียนคิดและจำได้โดยสะดวกในทางตรงข้ามความเชื่อมั่น ความสนใจ และอื่น ๆ ช่วยสมองให้เรียนรู้ คิดและจดจำได้ดี (พรพิไล เลิศวิชาและอัครภูมิ จารุภากร, 2550 : 165 -167) และนั่นคือเหตุผลที่ผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญและใส่ใจกับผู้เรียนเสมอ

สิ่งสำคัญมากอีกประการหนึ่งคือคุณสมบัติของผู้สอนแต่งคำประพันธ์ที่อาจมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากการสอนเนื้อหาอื่น เนื่องจากการที่จะสอนแต่งคำประพันธ์ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่รักและสนใจศิลปะทางภาษา สนใจอ่านและศึกษารวบรวมบทร้อยกรองต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการสอนมีความรู้ในฉันทลักษณ์ของร้อยกรองประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะร้อยกรองประเภทที่ต้องสอนผู้เรียน ผู้สอนต้องรู้ฉันทลักษณ์อย่างแม่นยำ และสามารถอ่านทำนองเสนาะและแต่งร้อยกรองได้ตามสมควร แม้ไม่ไพเราะหรือดีเด่นนักแต่ควรถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (รัชณี ศรีไพรวรรณ, 2529 : 624) สอดคล้องกับลักษณะของผู้สอนที่ได้ อภิปรายไปแล้วในข้อ 1) ข้างต้น จึงอาจเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด

ลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.93$, S.D. = 0.25) ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้ เน้นกระบวนการกลุ่มและการปฏิบัติจริง โดยมีลักษณะเป็นการจัดประสบการณ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ให้กับผู้เรียนผ่านการอ่านและการฟัง เพื่อช่วยเสริมสร้างจินตนาการ รวมถึงจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ในอันที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมบรรยากาศเพื่อสร้างสรรค์งานร้อยกรอง (Kenedy, 1975 อ้างถึงใน สุปราณี นาคราช, 2547 : 29 – 30)

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ด้านเนื้อหา ที่มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.92$, S.D. = 0.27) สำหรับในด้านนี้ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหาโดยเริ่มจากการให้ผู้เรียนได้รู้จักคำมากขึ้นจากคำพ้องความ หรือคำไวพจน์ และได้รู้จักคำสัมผัสโดยละเอียด เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญเชื่อมโยงไปถึงเรื่องของฉันทลักษณ์ในการแต่งเมื่อเข้าใจฉันทลักษณ์แล้วผู้เรียนก็จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการฝึกแต่ง โดยใช้กลวิธีในการแต่งเป็นพื้นฐาน และฝึกแต่งคำประพันธ์หลากหลายรูปแบบเพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดความรู้และทักษะด้านการแต่งคำประพันธ์ของตนเองต่อไป ดังที่อัมพร สุขเกษม (2524 : 6 – 8) ได้เสนอแนะข้อพึงปฏิบัติต่อผู้ที่แต่งคำประพันธ์ร้อยกรองไว้ว่า จะต้องมีความสนใจอย่างจริงจัง หมั่นอ่าน หมั่นฟัง ศึกษาฉันทลักษณ์และศิลปะการแต่งคำประพันธ์ รวบรวมคำไวพจน์เป็นคลังคำ รู้จักสังเกตและหมั่นฝึกฝนตนเองอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความชำนาญทั้งในด้านฉันทลักษณ์ กลวิธีการแต่ง และการรวบรวมความคิด พร้อมทั้งใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น คำวิจารณ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาไตร่ตรองเพื่อปรับปรุงผลงานของตนเองเสมอ

ลำดับที่ 4 ซึ่งเป็นด้านที่มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ แต่ทั้งสองด้านยังคงได้รับการประเมินและมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.90$, S.D. = 0.30) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่จัดการเรียนรู้เป็นหลัก แต่จะให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกนั่งบริเวณต่าง ๆ ในห้องตามความสมัครใจ ตั้งแต่ก่อนที่จะเริ่มจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ผู้สอนมุ่งเน้นการผ่อนคลายไปที่การใช้เพลงบรรเลง การออกกำลังกายสมอง (Brain Gym) การฟังนิทานกาพย์ยานีและการดูลูกเต๋นผลงานของเพื่อนต่างกลุ่มเป็นหลัก

ด้านประโยชน์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พบว่า ผู้เรียนยังไม่มีโอกาสได้นำความรู้เรื่องกาพย์ยานีไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เนื่องจากช่วงที่ทำการทดลองเป็นช่วงปลายปีการศึกษา ทำให้กิจกรรมที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้เรื่องดังกล่าวไปใช้มีค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้ผู้เรียนยังมองว่าการแต่งกาพย์ยานีเป็นเรื่องที่ไกลตัว รวมถึงการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่นด้วย ประกอบกับดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่าผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนแต่งกาพย์ยานีเป็นรายบุคคลค่อนข้างน้อย จึงทำให้อาจจะยังไม่ทราบข้อบกพร่องเพื่อนำไปใช้พัฒนาตนเองอย่างเพียงพอ

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นหรือความพึงพอใจตลอดจนเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐานนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสนา ศรีสวนแดง (2555 : 91 -92) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาหระคน ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWDL” ผลวิจัยพบว่าผู้เรียนพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเทคนิค KWDL ในระดับมาก เช่นเดียวกับ เลขา มากสังข์ (2556 : 69 - 71) ที่พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนของผู้เรียนในด้านความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนและการถาม – ตอบในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นจากทุกครั้งที่ทำการศึกษาโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐาน ตามที่ได้เสนอไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนอาจต้องวางแผนเรื่องเวลาหรือควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนด้านเวลาเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการนำแนวการจัดการเรียนรู้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้
2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวสมมองเป็นฐานนี้ค่อนข้างมีความยืดหยุ่นในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมโดยสิ่งสำคัญที่ต้องยึดถือคือกรอบแนวคิดของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนและกิจกรรมที่ออกแบบจะต้องส่งผลดีต่อสมมองของผู้เรียนเสมอ
3. ผู้สอนต้องให้ความสนใจ ใส่ใจและมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้คำแนะนำ คำปรึกษาหรือสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนบางคนโดยเฉพาะผู้เรียนกลุ่มอ่อน ซึ่งจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้สูงขึ้นอย่างทั่วถึง
4. ก่อนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ผู้สอนควรปูพื้นฐานให้ผู้เรียนก่อนหน้าด้วยการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านและฟังคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีสะสมไว้ให้มากที่สุด เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนคุ้นชินกับฉันทลักษณ์แล้วยังเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคำและมีคำสะสมไว้ในคลังคำของตนเองได้มากยิ่งขึ้น
5. ควรมีโอกาสส่งเสริมการนำความรู้เรื่องการแต่งกาพย์ยานีไปใช้ในชีวิตจริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการแต่งกาพย์ยานี และตระหนักว่าความรู้เรื่องดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการนำแนวคิดสมมองเป็นฐานไปใช้ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ หรือการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทอื่น เช่น การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานีด้วยเทคนิควิธีการอื่น ๆ เช่น สื่อประสม บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ เป็นต้น
3. เนื้อหาในส่วนของคำพ้องความหรือคำไวพจน์ มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีคลังคำมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การวิจัยครั้งต่อไปอาจปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือตัดเนื้อหาส่วนดังกล่าวทิ้งได้ตามแต่สมควรเพราะการสะสมคลังคำต้องใช้เวลาพอสมควร การจัดการเรียนรู้เพียงไม่กี่ชั่วโมงไม่สามารถกระทำได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2534). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- โกวิท ประวาลพุกฤษ์. (2549). การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองและสร้างพหุปัญญาด้วยโครงการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2518). **วิชาการประพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- พรพีไล เลิศวิชา และอัครภูมิ จารุภากร. (2550). **สมองเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.
- มธุรดา ท่าช้าง. (2554). “การสอนอ่านจับใจความตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถทางการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุวรี ผลพันธิน. (2559). “อิทธิพลของพฤติกรรมกรรณาแบบให้พลัง ความเชื่อในประสิทธิภาพของตน ความยึดมั่นผูกพันในงานความพึงพอใจในงาน ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของครู.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2559) : 319
- รัชณี ศรีไพรวรรณ. (2529). **การสอนบร้อยครองและทำนองเสนอระดับประถมศึกษาในการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537). “แบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย สำหรับเด็กแรกเรียน” **คู่มือครูแนวความคิดและทรงชนะบางประการเกี่ยวกับกลุ่ลบายการสอนเด็กเริ่มเรียนที่พูดสองภาษา**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) . (2553). **หลักสูตรสถานศึกษา . 2** มิถุนายน.
- เลขา มากสังข์. (2556). “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรภา เล่าเรียนดี. (2556). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 10. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศิริพร อาจปักษา. (2558). “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดราชบุรี.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8, ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2558) : 1261
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2539). กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทต้นอ่อนแกรมมี่ จำกัด.
- สถาบันวิทยาการเรีนรู้. (2550). การสอนแบบ Brain-Based Learning. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. (2523). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุปราณี นาคราช. (2547). “การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง ภาพสร้างคนวงค์ 28 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านทวน จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อังสนา ศรีสวนแดง. (2555). “การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ตามแนวสมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับเทคนิค KWDL.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัมพร สุขเกษม. (2524). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการร้อยกรองไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Creswell , John , W. (2013) *Research Design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* . 4th ed. London : SAGE Publications, Inc.
- Jensen, Eric. (2000). *Brain – Based Learning*. San Diego, CA : The Brian Store Publishing.

สัมภาษณ์

- สุจินันท์ แสนศิริมงคล. (2557). อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) . สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม.
- สุวิมล สพฤกษ์ศรี . (2557). อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) . สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม.

เว็บไซต์

- อนุสร หงษ์ขุนทด. (2558). แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน TRACK Model ตอน 2 : แนวคิดและเทคนิคการเรียนการสอน. เข้าถึงเมื่อ 8 พฤษภาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://pitcforteach.blogspot.com/2015/03/tpack-model.html>